

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Ecclesia militans.

Nyár van, pihen a politika. A honatyák fürdőkön hűsölnek s csak egy-egy beszámoló szolgáltat az ujságok politikai rovatának anyagot. De ama nagy szélesend alatt, mely a politikában uralkodik, — nagy vihar lappang, mely nem sokára ismét ki fog törni. A papok ujsága már erősen fujja a harezi tárogatót s készül a harezra. Nem tud se-hogy kibékülni az egyházpolitikai törvényekkel s tehetetlen dühében a harag és eszeveszettség piszkos eszközével támad meg mindenkit, kit utjában talál. És a sajtó eme szörnyszülöttei mellett, piszkos röpiratok járják be az országot, melyek a nép nyelvén írva, a néphez vannak intézve s nyilvános céljuk az, hogy a föld egyszerű népét az egyházpolitikai törvények s nevezetesen a polgári hazasság ellen izgassák. Olvasva ezen hirlapi cikkek és röpiratok egynémelyikét, az azokban megnyilatkozó felfogás és tárgyalási mód azon gondolatot érleli meg az olvasóban, hogy azon iratok szerzői nem egyebek, mint a vallás őrlői, kikkel egyebet tenni nem lehet,

mint a bolondok házába csukadni. Nincs azokban egy szemernyi józan okosság, minden szavuk a legvadabb fanatizmus szülöttei. Most az uborkaérés évadjában ezek az irodalmi termékek is elég időszerűek s nem lehet két-ségünk az iránt, hogy hatásuk nem tart tovább, mint a meddig az uborkaérés tart. Ilyen irkafirkákkal egy intelligens és liberális gondolkodásu nemzetre hatni nem lehet és azért nem is szükséges azok ellen védekezni, mert a ki e mulatságos bolondságokat megolvassa, csak még erősebb lesz az ő hitében, azon hitben, hogy Magyarország csak szabadelvű intézmények mellett fejlődhetik s hogy a „holt kéz“ uralma utolsó napjait éli. Magyarország herezegprimásának a papokhoz intézett ezen szavai: „ne politizáljatok, hanem imádkozzatok“ egy böles intést foglalnak magukban, melyet jó volna a hecezkáplánoknak megszívlelni, mert ha a pap a törvények és nép közé helyezkedik s ezt amaz ellen izgatja, böles dolgot nem művel.

És mit látunk e helyett? hát azt a példátlan esetet,

hogy az alsó papság — a herezegprimás békés szavai által felingerelve — neki ront az ország legelső főpapjának s azt rágalmakkal illeti. Ma nincs tisztelet a nagyobbak iránt, nincs alárendeltség, s ha az egyház valamelyik szolgálja, legyen az püspök, vagy közönséges pap, elég böles arra, hogy megnyugodjék abba, a mi többé meg nem változtatható, s ha nem tartja ezélszerűnek küzdeni az egyházpolitikai reformok ellen, melyek amugy is nem-sokára törvényekké válnak, — az ilyen papra rárohan az intransigens esuhás had s dühösen ugatja s marja meg saját társait, — mert manapság, a ki nem fanatikus, azt a hit ellenségének tarták. A katolikus klerus forrong, mint egy vulkán. A herezegprimás békés szavakat hirdet, a főpapság nagy része harezra hív fel, az alsó papság nagy része pedig katolikusabb akar lenni a primásnál, szószekeken és sajtóban vehemens erővel agitál. Hát mindezek uborka-évad alatt elég változatos látványosságot nyújtanak. Ma még mindent szabad irni és beszélni, hanem mikor majd szentesített tör-

vények lesznek az egyházpolitikai reformok, akkor már majd az államhatalom fogja a hecezkáplánok fülebe dörögni a parancsot, hogy „ne politizáljatok, hanem imádkozzatok.“ És akkor bizonyosan más világ lesz.

O.

Politikai hírek.

Belföld.

A főrendiház elnöki széke.

Vay Miklós br. koronaőr és főrendiházi elnök halála óta Szlavy József koronaőr mint első és Károlyi Tibor gróf mint második alelnök látják el az ügyeket a törvényhozás első kamarájában. Bármily jól látják is el, elnökről gondoskodni kell, kivált oly fontos ülésszak előestéjén, a mely most következik. Wekerle miniszterelnök már a múlt hetekben referált ez ügyben ő felségének, de javaslatot még nem tehetett, mert a kormány jelöltje: Szlavy József még az első alelnökségről is le akar mondani aggság és gyöngölkedés miatt. Most azt jelenti a P. Ll., hogy a király Szlavyt Ischlbe magához hivatva s meghívás oly intenzíóval függ össze, mintha a korona az érdemes koronaört szándéka megváltoztatására kívánná rábírní. Ha ez sikerül és Szlavy József kötelelességérzete, hű szolgálatkészsége ez iránt nem hágy kétkelkedni, akkor a főrendiház elnökévé ő fog kinevezettni, Károlyi gróf első alelnök lesz, esetleg az első

TÁROZA.

Kultúrnövényeink őshazája.

Élénken foglalkoztatja ez a kérdés a régiségtudomány mestereit csakugy, mint a természettudósokat, de még ma is sok körülötte a bizonytalan és homályos, mi felderítésre vár. Az első csoport művelődés történeti megálló pontokat keres benne, a másik ellenben azt óhajtja kideríteni, minő változásokat hozott létre e hosszú kultúra az őseredeti növény-alakokon. Dr. Busshau wilhelmshaveni hajóorvos a német anthropologok XXI. vándorgyűlésén 1890. aug. 11—13. közt a Münsterben az európai gabonanevek és egyéb kultúrnövényekből 90 próbát mutatott be, a melyek történelem előtti idejű 30 különböző leletéről valók.

A buzának, eme legrégebben művelt kalászos növénynek, Khinába való bevitelét a monda Kr. e. 3000 év előtt való időre teszi. Itáliában, Francia- és Németországban, Svájez-

Ausztria és Magyarországon gyakorta lelhető az újabb kőkorszaki maradványok között, még sürűbben a bronzkorszakiakban. Ilyen lelőhelyei közt legészakibb fekvésű Laaland sziget, mivel a dán konyha-hulladékból nemcsak a buza hiányzik, hanem általában mindennemű gabona. Leggyakoribb, a hol előfordul, a közönséges buzának (Triticum vulgare) egy apróbb változata, melyet régiségénél fogva Heer csak Tr. antiquorum névvel jelöl.

Teljesen hiányzik a tönköly (Tr. spelta) történelem előtti származó lelet helyeken, sőt ugy látszik, a rómaiak sem ismerték. Itt-ott szem elé kerül a trójai ásatásoknál a Tr. monococcum, melyet Diószegi füvészkönyve alakor néven ismer; gyakrabban a Tr. turgidum. Azt mondja Körnicke, hogy buzának ősalakja a monococcum és megkülönböztetendő a diococcumtól. Az iránt pedig meglehetősen egyértelmű a megállapodás, hogy a buza ősi hazája a Földközi tenger keleti medencéje keretében van.

Homeros énekei szerint Diomedes

és Hektor nemes lovai buzát kapnak abrakul. Theophrastus leírja a buza változatait és felemlíti, hogy Babylo-niában azok egyike elérte az olajbogyó nagyságát(!), Herodotos pedig azt mondja, hogy annak levelei 4 ujjnyi szélesek voltak; Xenophon emlegeti, mikép ugarolták a buzavetés alá a talajt. Columella és Plinius azt beszélik, hogy a tavaszbuza Thracziából terjedett hozzájuk Italiába; a legjobb minőségű buza Boeotiából és Sziciliából került vásárra; sokat termelt Euboea és Szardínia sziget, meg a Pontus Euxinus (Fekete tenger környéke). Sziciliában évenként 80000 hectoliter termett, Egyiptomban épen husz annyi. A Pompejiben talált buzaszemek nagyságra nézve megfelelnek már a maiaknak. Tacitus korában Germania mind az őszi, mind a tavaszi termelte; kelta neve gueniz, ó-német neve hvezi volt, honnan a Weizen származott; római triticum neve a tero, trivi, tritum igéből eredt, mi eséplést és nyomtatást jelent.

Az árpa Egyiptomból való és nem oly gyakori, az ősyilági eredetű le-

helyeken, mint a buza; alfajai közül legsűrűbben találkozni a hatsoros (Hordeum hexastichon) árpával, melynek apróbb változata a H. sanctum Heer; jóval ritkábban kerül szem elé a kétsoros (distichum), de végkép nem találni a négyesrost, mely ugy látszik, a másik kettőnek keresztte-ződéséből később eredett. Az árpa őse a H. spontaneum, melyet Taubert nem rég fűdözött fel, mint vadon növőt, Cyrenaica-ban.

Homeros mint szent áldozati gabonát többször említi az árpát, Theophrastus sorok szerint osztályozza, Columella a hatsorost őszi gabonának mondja és szól az árpa-daráról, mely sóval régóta eddelül szolgál; az árpa neve kenyert és bőséget egyaránt jelent a bibliában is. Plinius szerint ez volt Görögország első gabonaféléje, melyből kenyert sütöttek. Caligula „Pontifex Maximus“ nevű lova árpát kapott abrakul. Régi német neve kersta volt, angol-szászul bere, melyből a Bier vehette eredetét.

(Folytatása következik.)

alelnökséget fentartják a két ház által megválasztandó protestáns kóronaőrnek.

Az egyházipolitikai javaslatok a főrendiházban. A főrendiház közjogi és törvénykezési, pénzügyi és közgazdasági és közlekedési bizottsága szeptember 25-én (kedden), d. e. 11 órakor ülést tartott. A tanácskozási tárgyai voltak: 1. Az állami anyakönyvekről. 2. Az izraelita vallásról. 3. A gyermekek vallásáról és 4. A vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatok.

Külföld.

A csár állapota. Sacharjin professzor megállapította, hogy a csár egy régi, még teljesen meg nem gyógyult májbetegségbe esett vissza, melynek semmi aggasztó jellege nincs. A csár, noha beteg, e hó 31-én jelen lesz Varsóban az új templom beszentelésénél s aztán Spalaba, innét pedig a Krimbe utazik.

Az új lobogó. Konstantinápolyban eltérőleg az eddigi szokástól, a mely szerint az osztrák-magyar nagykövetség ünnepies almakkor a tengerészeti lobogót tűzte ki, most a felső születésnapja alkalmából először tűzték ki az osztrák-magyar nagykövetségi palotán a császárlobogót (fekete kékfehér sárga mezőben).

Laktanya és iskola.

Ajánlva Kézdi-Vásárhely város képviselő-testületének figyelmébe.

A mi iskolánk ügye is kezd hasonlítani ama híres meteorhoz, melyen következő felirat olvasható: „ezen körül sokan sokat tudnak, mindenki valamit, senki eleget.” Nos hát így vagyunk a mi új iskolánkkal is. Hogy hova építsük, erről zeng az ének hónapok óta. A sajtó csaknem állandóan foglalkozik ezen kérdéssel, több-kevesebb alapossággal s több-kevesebb jóakarattal, többen hozzászóltak a dologhoz a nélkül, hogy egy lépéssel is előbb tudták volna vinni, mert a mi miniszter nem dönt, addig hiában való az eszmecsere. A mint tudva van, két vélemény uralkodik az iskola helyének

megválasztása felett s mindkettő mellé egy-egy párt sorakozik. Az egyik az új iskola építésénél a város szűkítésére is szívesen kíván helyezni, míg a másik rész csupán az egészségügyi követelményekkel számol el. A két különböző vélemény a helybeli két lapban többször és jó bőven meg volt tárgyalva s erre mi ezuttal visszatérni nem akarunk, hanem egy igen fontos körülményre hívjuk fel az illetékes körök figyelmét, mely iskolaügyünknek egész más fordulatot adhat. Ez a honvéd laktanya szükségessé vált kibővítése.

A dolog tényleg tehát úgy áll, hogy nekünk multhatatlanul iskolát kell építenünk, de az is kétségtelen, hogy a laktanyát is meg kell bővítenünk, ha nem akarjuk, hogy a honvéd zászlóalj egy szép napon elvigyék egy más városba, hol alkalmasabb helyiség áll rendelkezésre, s azt is elhíhetjük akárki, hogy nem egy város lesz, mely két kézzel fog kapni a katonaságon s nagy áldozatokat is szívesen hoz, csak hogy megnyerhesse. Ilyen viszonyok között — nézetünk szerint — ezen két kérdést együttesen kell tárgyalni, megoldani, ha helyes, okos dolgot akarunk művelni. Hogy a helyzet tiszta képét adhassuk, első sorban szükségesnek tartjuk elmondani azt, hogy mi vezetett minket arra, hogy eddigi álláspontunkat, hogy t. i., az új iskola a kantai utcában építtessék fel — feladva, kijelentsük, hogy most már mint elkerülhetlen szükség áll előnkbe, hogy az iskolát a megyétől megvásárlandó laktanya helyiségekbe helyezzük el és nem új iskolát, hanem új laktanyát építsünk.

Az első és a legfőbb ok erre az, hogy laktanyánk nem felel meg a követelményeknek, minden perczben attól tarthatunk, hogy a katonaságot elhelyezik olyan helyre, hol minden megvan a jó és kényelmes elhelyezésre. A mi eddig csak a levegőben volt, az most határozott alakot kezd ölteni s adataink vannak arra, hogy felsőbb katonai körökben már kezdetek azon gondolkodni, hogy a zászlóaljat bevonják Brassóba, hol az új kaszárnyát már úgy építették meg, hogy az egy új zászlóalj befogadására rövid idő alatt ki-

bővíthető legyen. Már most, ha egybevetjük azt, hogy a mi honvéd laktanyánk ellen ezer a panasz, s hogy továbbá a katonai igazgatásnál általában vezérelvül szolgál az, hogy az egy ezredhez tartozó zászlóaljak lehetőleg közel feküdjön egymáshoz s hogy végül laktanyánk olyan helyen fekszik, hol a jelenlegi létszám szaporítása mellett csaknem lehetetlen a további terjeszkedés, tehát ha mindezeket egybevetjük, nagyon is megokolva van a katonai felsőbb körök elégedetlensége s ebből kifolyólag azon szándék, hogy miután a kézdívárshelyi zászlóalj ezélszerű elhelyezése a jelenlegi viszonyoknál fogva folytonos akadályokba ütközik, ezen áthelyezéssel kell segíteni. De vegyük rendre a dolgot s nézzük meg laktanyánk hibáit.

Az a nagy kolosszális épület nagy számú termeivel úgy van beosztva, hogy azokban a jelenlegi 220 főnyi legénységet elhelyezni és azok felszerelvényeit raktározni nem lehet, s rendes viszonyok közt is szükséges 20 embert a városra elszállásolni. Ha pedig a tartalékosokat őszi gyakorlatra — mint jelenleg is — behívják, körülbelül 320 ember van a laktanyán kívül a városra elhelyezve s ez egyfelől kimondhatlan kellemetlen a polgárságra nézve, de a katonai kiképzés és fegyelem fenntartását is igen megnehezíti. Ez így is elég kellemetlen állapot, de mi lesz akkor, ha a béke létszám, a mint az tervben van — fel fog emeltetni s körülbelül 400 legény lesz állandóan behíva. Hát bizony az fog történni, hogy körülbelül 220 katonára lesz állandóan télen-nyáron a polgárságnál elszállásolva s hogy ez vajjon mi képen lesz keresztül vihető, azt csak a jó Isten tudná megmondani, mert a nyári elszállásolás rövid időre még nem nagy dolog, de 200 embernek télen is, nyáron is, hónapokon keresztül szállást adni, ez olyan terű, melyet a lakosokra ráronni nem lehet. Tehát ez az állapot tovább fenn nem tartható, s a városnak az új laktanya építéséről rövid idő alatt gondoskodni kell, mert ha a katonákat elhelyezni nem tudja, önként következnek az elhelyezése.

(Vége következik.)

Irodalom.

Irodalmi arcképek.

II.

Abonyi Árpád.

Az „Ország Világ” 1887-ki pályázatán az irányadó körök figyelmét a többiek között beérkezett „Füst” című pályamunka vonta legfőképen magára, melynek a pályadíj egyhangulag oda is ítéltetett. A felbontott jelígis levélkéből az Abonyi Árpád neve tűnt elő; ismeretlen hangzásu még az akkori időben.

Ugyanezen időtájban a kolozsvári nemzeti színház egybegyűlt premér-közönsége lelkesülten tapsolta ki a lámpák elé azt az egyszerű, meghatottan hajlongó fiatal embert, a ki az előadott „Hírnev”-nek szerzője vala. A közönség ajkairól felhangzó név is az Abonyi Árpád volt.

Az előkelő folyóiratban megjelenő jutalommal koszorúzott elbeszélés és, — különösen a benne érvényesülő drámai erő által gyors népszerűsége szert tévő, — gyakori egymásutánban előadott színmű az Abonyi Árpád sorsát végleg eldöntötte. Novelláit elfogadták és közlötték a legtekintélyesebb fővárosi lapok és szép-irodalmi folyóiratok is, azonkívül „György ur” és „Mór herceg” című színműveit adta elő a kolozsvári színház.

Az ifjú ember a kedvező fogadtatást látva, fölboszakította jogi tanulmányait, tollat vőn kezébe s azontul csupán csak az irodalomnak élt. 1889. telén a fővárosi nemzeti színház legjobb művészi erői gyakorlatba be is játszották el „Nehéz idők” című drámáját, melyet a közönség azontul is mindig osztatlan tetszésben részesített.

A további idők során folytonos, lankadatlan irodalmi működésének elismerésül előbb az „Erdélyi irodalmi”, utóbbi a „Petőfi-társaság” fogadta kebelébe tag gyanánt, a „Magyar Salon” és a „Hét” társaságokéit, a „Szépirodalmi könyvtár” pedig regényeit közlötték. Munkatársa lett a legtöbb fővárosi lapnak, kisebb újságokat közreműködésével támogatott.

Ujabbán, pár évvel ezelőtt az

REGÉNYCSARNOK

Haida.

— A „Székelyföld” eredeti regénye. —

Írta: Hajdó Ödön.

(Folytatás.)

Himlőtől barázdás arczából hosszú, elhegyesedő orra kiáltóan ugrott elő, mely fölött két kis vörös héjú szem pislogott szüntelen. Mindkét szeme folytonosan könyezett s a mi még megjegyzendő, szempillái teljesen hiányzottak. Ugy nézett ki, mint a kinek valamely kóros folyamat következtében külső és belső szemszögletei mind összébb-összébb látszanak forrni s folytonosan váladékkal telítvén.

Bajusz és szakál helyett gyér, szürkébe hajlott, serteszerű szőrzet esüngött alá, melyre éppen nem látszott nagy gondot fordítani s kusza szálai közül metsző fogai visszatetszően feketéllettek elő.

De ha külseje nem is volt ajánla-

tos, mindenki úgy ismerte őt, mint ügyes, tehetséges jogászt és mindenki meg volt győződve arról, hogy nemes lélek és kifogástalan jellemű ember.

Bárkivel beszélt, kezében mindig ott volt egy zsebkendő, melylyel untalan törülgette könyes szeméit. Sőt gyakran megesezt vele ilyenkor, hogy megkérdezték tőle, miért sir?

Ő volt az, kire a Bajazedné Vadil anyja bizta halkini és pimkipói birtokát, hogy halála után leányának, mint jogutódának, illetve örökösének esorbitatlanul adja át.

Éppen íróasztalánál ült az ulema s egy nagyobb periraton dolgozott, mikor beléptek Bajazed a muezzin és neje. Az ulema fölbenhagyta munkáját, eléjük sietett s miután nem látszott felismerni a jövevényeket, mintegy várni látszott, hogy előadják jövetelük czélját.

Bajazedné törte meg a pillanatnyi esőndet.

— Fehar Adissa ulemát keressük, nem lenne szíves megmondani, hol találjuk meg?

Én vagyok, — felelé a jogtudós a

bámuló asszonynak, — mi vezet hozzám?

— Ön a... ön az ulema? Megengedjen, de másnak ismertem őt.

— Ön tehát ismerte?

— Igen.

— És mikor, ha szabad kérdeznem?

— Másfél év előtt láttam utoljára.

— De hát, kik önök? Szóljanak kérem, mert nem emlékszem, hogy ismertem volna.

— Nagyon jól ismert, — válaszolt most a muezzin, a hangról megbizonyosodva, hogy az ulema áll előttük — és talán vissza fog emlékezni reánk, ha emlékébe hozzuk a multat!

— Hagyjuk el azt kérem, mert időm ki van szabva. Nevükre vagyok kíváncsi.

— Én Bajazed Faira vagyok és ez itt nóm Vadil — mondá reszketeg hangon a muezzin. — Mi husz év óta nem találkoztunk, de nóm másfél év előtt önnél járt, azt a bizonyos esomagot átvenni.

— Most már emlékszem, — szól az ulema — de megbocsássanak, ha föl nem ismerem, nagyon megromlottak a szemeim. Különben láthatja

kedves Vadil, hogy mivé tett ez az utolsó év. Oly nagy betegséget kelle kiállanom, esoda, hogy élek.

— Az a husz esztendő, — mondá szomorúan a muezzin — a mia multba veszett, kegyetlenül reám nyomta bélyegét. Nem látja? Elvesztém mind a két szemem világát.

— Sajnálom Bajazed, de minek köszönhetem most a szerencsét?

Most Vadil vette át a szót s elmondva a csomag történetét, kifejté jövetelük czélját az örökség birtokba vételét illetőleg, s kéré az ulemát, világosítaná fel, miután ő lett a levélben a végrendelet végrehajtójául megnevezve.

— Még nagyon korai volt megjelenésük — mondá az ulema, mert ezt idő szerint a birtokot még nem vehetik át.

— És miért — kérdezték egyszerre.

— Mert az anya még életben van.

— Anyám él, — kiáltá Vadil örömmel — hol van?

— Azt megmondani nem tudom.

— De hisz leveleznek?

— Ritkán ír anyja nekem s akkor is csak utasításokat ad ügyeiben.

Athaneum „Bosnyák képek” című művét adta ki, melyben élénk tollal festi le a boszniai okkupáció sokféle viszontagságait.

Abonyi Árpádot különösen hangulatos tárcázásai, meleg színekben gazdag irálya és az érzelmeknek közvetlen, megkapó lefestése tevék a művelt nagyközönség kedvencévé. A még egészen fiatal ember tollával tartja fenn magát. — tollával koreksi meg mindennapi kenyerét; — szorgalmas munkása a magyar sajtónak és benső dolgozótársa a „Magyarország”-nak.

Téglás Béla.

TANÜGY.

Értesítés

a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet elemi és női ipariskolájának 1894–95. tanévi megnyitásáról.

A jó nevelés egyik sark-kelléke lévén a megélhetésnek: erre szükség van mindenkinek rang- és vallás-különbség nélkül. De bármily jó nevelést adjon is a szülő gyermekének; bármennyire fejleszse ki aethetikai tehetségét a zene, tánc, rajz, társalgás stb. téren: teljes képzettséggel csak úgy bocsátja át az életnek, ha a modern nevelési elvek szigorú megtartása mellett kiváló gondot fordít arra, hogy a munkakövé, kitartás, előretörékvés és takarékoság a más lelki erőkkel egyenlő arányban fejlődjen. A munka az, mely biztosít a megélhetésről s megvéd minden kellemetlenségtől s képessé tesz arra, hogy az őseinktől nyert vagyont ne elpazaroljuk, hanem kitartó munkásságunk által annak jövedelmét szaporítva, helyes beosztással gyarapítsuk.

„A jó házinő legszebb ékessége a munka” — mondja Kazinezy.

Országoszerinte kiváló gondot fordítanak ma már arra, hogy nőink a hivatásukhoz mért oly kiképzésben részesüljenek, hogy a családi életben rájuk mért teendőket hivatással és szakértelemmel végezni tudják. A munkásság erény, a tudomány díszesége. Ki ne törekednék tehát arra, hogy gyermekének e romolhatatlan földi kincsét megszerezze? Hisz a nélkül az élet sivár és teljes boldogságot sohasem ad.

Legutóbbi levelét félév előtt kaptam Párisból, melyben elutazását jelezte s érintette, hogy haza fog jönni. Azóta nem írt.

— Hallod Faira! Haza jön anyám. Oh, vezesse haza Allah mihamar! Ugy vágyom látni őt s úgy szeretném ajkáról hallani, hogy megbocsátott. Köszönet önnek e jó hírért és ígérje meg kedves ulema, hogy ha megjövend, értesíteni fog.

— Nagyon szívesen — felelt az ulema szokott szolgálatkészséggel.

— Mehetünk Vadil, — szölt az muezzin — ne tartóztassuk föl az ulemát munkájában s neje nyújtott kezét megfogva s az ulemát köszöntve, elhagyták a helyiséget.

Utközben leverten mondá nejének:

— Most már csak a Haida útjában bízom s te is légy azon, hogy el ne térjen nyilatkozatától. En holnap Fakardin Ezrát értesítem, s akkor mi sem áll útjába reményeinknek.

(Folyt. következik.)

A székely nők közelismerést érdemlő munkásságot fejtenek ki nemcsak a gazdasági dolgokban, hanem a házi szükségletek előállításánál is. Ez őseinktől öröklött tulajdonság a haladó kor igényei szerint fejleszteni van hivatva a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézettel kapcsolatos női ipariskola is, melynek célját, tananyagát a szülők tájékozása végett van szerencsém ez értesítőben felsorolni.

Czél.

Az intézet fentartói, tekintettel arra, hogy a vidéki közönség pártfogását, segélyét igen gyakran élvezi, úgy rendezte be az intézettagas s mindenféle tanszerekkel és gépekkel ellátott női ipariskoláját, hogy abban nemcsak az intézet 8–10, tizenkét éven felül levő növendékei férnek el és tanulhatnak, hanem a 30–32 városi és vidéki növendék is. Igen jutányos tanítási díjért kiterjeszti a női ipar terén való oktatását mindazokra, kik a korral haladni, gyermekeiket neveltetni akarják. A kedvező alkalom mellett kiváló előnyt nyújt egészségi szempontból az, hogy az intézet igen tiszta levegőjű téren van s tantermei kényelmes munka-asztalokkal berendezve; tágasok és világosak. Tanterei a gyakorlati és elméleti képzettség azon fokán állanak, hogy a kitűzött feladatot a legfokozottabb igényekhez mérten képesek megoldani. A rendes tanfolyam bevégezésével felelősség vállaltatik arról, hogy a növendék a női ipar terén mindazon ismereteket bírja, melyekre minden jó házinőnek szüksége van.

Tanfolyam.

1. Fehérnemű-varrás, szabás, az anyagok minőségének és árának meghatározásával. A varrástanuláshoz a különböző öltések, u. m. beszegés, összevarrás, rávarrás, hátraöltés, tűrés, ágyonvarrás, előöltés, ránczolás, ékek betevése, gomblyuk varrás, fehérneműjegyzés önálló, teljes elsajátítása.
2. Beszövés, foltozás vásznon, kamukán, színes és csikos szöveteken.
3. Különböző rojtok, csipkék készítése.
4. Keresztsem-varrás vásznon és gyöleson, különböző minták szerint; azokból mintakendő-készítés.
5. Tüll-áthuzás és villamunka.
6. Filetmunka.
7. Iresipke és frivolitát.
8. Fehér és színes himzés.
9. Rámamunka gyapottonálból és selyemből.
10. Kalotaszegi varrás.
11. Gépkezelés. A varrógép alkatrészei, szétszedése, összerakása és takarítása. Egyes részek rendeltetése. Az előforduló akadályok elhárítása. A géprendszerek összehasonlítása; azok előnyei és hátrányai.

12. Gypure-munka.
13. Holbein-technica, bogozás.
14. Arabs- és Japán-himzés.
15. Ruhaszabás és varrás.
16. Aranyhimzés, velencei himzés.
17. Taplómunka.
18. Kézi és gépgyötés.
19. Tambourgéhimzés, ennek alkalmazása különböző fehérneműkre.
20. Szövetismo az érték esetleges meghatározásával.
21. Hittan, egészségtan, háztartástan, olvasás, iryaltan, számtan, természetrajz, természettan, történelem, írás és rajz. Kívánatra az elemi iskolai tanulókkal egyszerre más tárgyakból is nyerhetnek oktatást.

Felvétel.

A női ipariskolába felvétetnek oly növendékek, kik a 12 évet betöltötték s az elemi iskola VI. vagy legalább IV. osztályát jó sikerrel végezték. Elemi iskolai tanfolyamra 6–12 éves koruk véteitnek fel. Tan-díj havonként 2 frt. Vidéki szülők gyermekeik részére az intézet helyiségében teljes ellátást fogadhatnak havi 6 vagy 10 frtért. Előbbi esetben az ellátás az intézeti növendékekével, utóbbi díjért az igazgató és családjaival egyenlő. Bővebb felvilágosítást nyerhetni szóval vagy írásban Nagy Károly int. igazgatónál, kinek a beiratások, előjegyzések f. évi szeptember 2-től 5-ig eszközölhetők.

A tanév folyó évi szeptember 5-én fog megnyitástani.

A közönség részére az intézetmindig nyitva lévén, kéretnek minél tömegesebben meglátogatni. Elfogadhatnak és a legesimább kivételben elkészíttetnek a női ipar terén bármily megrendelések. Kötőgépeinkon előállíthatunk nyári és téli harisnyákat, szoknyákat, zubbonyokat stb., ezérna, pamut és hárszából.

Kézdi-Vásárhely, 1894. aug. 24.

Az iskolaszék.

„Főispán és iskola.”

A Székely Híradó f. évi 67. számában „Főispán és iskola” címmel egy cikk jelent meg, melynek írója nagy vehemenciával ront neki meggyék főispánjának egyik idevaló tanítóhoz intézett tréfás köszöntéséből kiindulva.

Az író ur nagyon helytelenül választotta tárgyát s egyáltalában silány, sőt épen semmi szolgálatot sem tett az ügynek, melynek Don Quijotte módjára szolgálatába szegődött; annál kevésbé azon tanítóknak, kiknek fogadatlan prókatorául toltta fel magát. Bizonyára arra törekedett, hogy megrontsa azt a jó viszonyt, mely a vármegye s ezen város tanítósa és az atyai jóindulatú főispán között kezdett óta fennáll; de legfőképen engemet akart apostrofálni s eshetőleg befeketíteni a megye első hivatalnokát, ki hozzáam intézte a közelmúltban ama tréfás pár szót, de semmi esetre „nyilatkozatot”, a mely legkevésbé volt érdemes oly modoru hírlapi cikk gyártására, a minővel az illető a közönség előjabinus szellemében kirukkolt.

Csodálatra méltó, furcsa fántáziája van ezikkirónak a közigazgatásról, midőn azt vitatja, hogy egy főispánnak nincs joga beleavatkozni a város belügyeibe, „ki a város terheire semmi pótdóval nem járul.” Ilyeneket penna forgató embernek — még kötekedési viselkedésből is — szégyen írni. Vagy talán azzal a határozott szándékkal vette a tollat a kezébe, hogy a szunyogból elefántot csináljon? No, ha ez volt a célja, biztosítom, hogy most az egyszer alaposan felsült, mert az az egyén, a kit oly brutális módon támadni akart oly magasan áll, hogy hozzá az olyan hangok fel nem érnek.

Kézdi-Vásárhely, 1894. aug. 27-én.

Baló László.

Közöljük e nyilatkozatot s mi is meg kívánunk annyit jegyezni, hogy meggyék főispánját, ki mellett annyi szép tény beszél, a „Főispán és iskola”-féle ellenzéki kirohanások legkevésbé sem éríthetik. Konstatálnunk kell azt is, hogy épen az a tanítói testület, melyet ama cikk védeni akar, a legmélyebben megbotránkozott a durva ezikk felett. Végül meg azt is meg szeretnők érteni, ha ugyan ez lehetséges, a fogadatlanul prókatorokodó ezikkiról, hogy egy megye főispánjának — ha mindjárt pótdót nem fizet is — nemcsak joga, de kötelessége is a megyéhez tartozó városok és községek bel-

ügyeibe beleszólani. Ezt minden értelmes ember úgy tudja, s ha a ezikkiró nem tudja, azon csak sajnálkozni lehet.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Már közeledünk az ősz felé, de azért augusztus hava semmit sem akar engedni az ő jussából, hozván nekünk oly hőséget, mint a milyen volt július közepén. A nappali szertelen hőség miatt még az augusztusban szokásos éjjeli hidegek is kimaradtak, úgy, hogy csak a mező tarlója mutatja, hogy a nyár utolsó részén vagyunk.

— **Kinevezés.** Király ő felsége Papp János esikszereai törvényszéki jegyzőt a sepsiszentgyörgyi kir. járásbíróshoz albiróvá nevezte ki. A tehetséges ifjú törvénytudós kinevezését örömmel üdvözlők jogászok és jó ismerősök egyaránt.

— **Áthelyezés.** Berecz Gyuláné Hostnik Jozefina sepsi-szentgyörgyi állami polg. leányiskolai rendes tanítónő a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a temesvári állami felsőbb leányiskola rendes tanítónőjévé véglegesen kinevezte.

— **A „kézdívásárhelyi ev. ref. egyházi dalkör”** folyó évi szept. 16-án (vasárnap) részben a Budapesten 1896-ban rendezendő kiállításon való részvétel költségei fedezésére, részben saját pénztára javára, az unió kerti színpadon táncvígalmat rendez. Szünetek alatt a dalkör fog énekelni.

— **Büvészet.** Stenley V. jó hírnevű büvész városunkba érkezett és szept. 1-én szombaton és 2-án vasárnap antispiritistikai és szalonbüvészeti előadást rendez az „Unio”-kerti színpadon, melyet t. olvasóink pártfogásába ajánlunk.

— **Tűzvész** pusztított f. hó 28-án Kézdi-Polyánban. Mindegy 16 jó módu gazda maradt hajlék és kenyér nélkül, mert a gyorsan elterjedt lángok közül kimenteni semmit sem lehetett. A szomszéd helyiségekből siettek embertársaik segélyre a tűzoltók s innen Kézdi-Vásárhelyről is 2 rendben vonult ki a tűzoltóság, de a nagy vízhiány miatt oltani alig lehetett. Igazán szerencse volt, hogy a tűz a falu keleti oldalán ütött ki és nyugati szél fújt, mert ellenkező szél mellett az egész falu leégett volna. A kár több ezerre rug, melyből csak az épületek voltak csekély összegig biztosítva.

— **Megvett erdőbirtok.** Brassóból jelentik: Az erdélyi erdőipar részvény-társaság Horn Dávid után Ghermani román pénzügyminisztertől megvette a saját erdősegeivel határos nagy erdőkomplexust.

— **Szerencsétlenség.** Demeter János szabó tanoncz, több társával kirándulást rendezett a Kászón vize mellé s hogy a kirándulás mulatságosabb legyen, hazulról egy forgó pisztolyt is vittek magokkal, melyet aztán addig piszkáltak, míg elcsúszott s egy mellette ülő asztalos tanoncznak alsó karján a golyó keresztül furódott. A sérültet a kerületi betegsegélyező pénztár vette gyógykezelés alá.

— **A háromszékmegyei háziparegyesületnek** Sepsi-Szentgyörgyön áll. segélylyel fenntartott női ipariskolájában az 1894/95. évi beiratások szeptember hó 3–5. napjaiban az intézet helyiségében történek. Felvétetnek az I. osztályba oly növendékek, kik az elemi iskola IV. osztályát sikeresen végezték; a II. osztályba azok, kik az intézet I. osztályát végezték, vagy a női pári munkából ezen osztály tananyagának megfelelő képességgel bírnak s azt bizonyítványon igazolják. Tan-díj egész évre 7 frt; ágydíj 1 frt. 50 kr. Azon tanulók, kik bennlakásra jelentkezőnek, havi 6 frt 20 kr. tápdíjért tisztességes étkezésben részesülnek az iskola tápintézetében. Sepsi-Szentgyörgyön, 1894. augusztus 28. A háromszékmegyei háziparegyesület elnökségének megbízásából Csinnádi Lajos egyesületi titkár.

— **Elszabadult bival.** Majdnem nagy szerencsétlenséget idézett elő a

Kézdi-Vásárhely város és a vasuti állomás között levő utcán egy megvadult bivaly. Este 8 óra tájban két uri ember sétált a mezőn, midőn egyik töröküzás földről egy hatalmas bivaly tört elő s egyenesen neki rohant a mitsem sejtő uraknak. Szerencsére sötét volt s így sikerült mindkét urnak megmenekülni. Az egyik befutott a töröküzás földre, a másik meg az árokban rejtette el magát. A felbőszült állat még egy ideig bögött az utcán, de minekutána nem akadt ember, ki vele a harezot felvegye, elrohant. Másnap a martonfalvi határon fogták el s hozták vissza erősen meglánczolva a vad állatot.

Tüztűz. Nagy tűz volt mult vasárnap este Petőfalván. A tűz főnye bevilágította az egész vidéket s Kézdi-Vásárhelyről is sokan nézték végig a borzalmasan szép látványt. Mint értesültünk, körülbelül 5 (pület) égett le.

Megtalált órák. Még a mult tavaszon történt, hogy Z. . . kézdi-vásárhelyi órák kirakatának ablakát valaki beverte és egy néhány érték-telen zsebórát elemelt. A tettesek nem kerültek meg, de az órák igen. Egy kantai kutból tisztítás alkalmával 3 db ezüst órát huztak ki, melyek a mint hivatalosan megállapított, épen az ellopott órák valának. A rendőrség átadta az órákat a tulajdonosnak.

Megvadult lovak okoztak nagy riadalmat f. hó 28-án a kézdi-vásárhelyi piacon. Egy falusi fogat állott a piacon s a hámsztrangkó a lovakról le voltak vetve. Rövid idő múlva a lovak valamitől megijedve rohanni kezdtek. Mint műveltebb huszár lovakhoz illik, az előírt vágatató tempóban futottak végig az egész piacon, gondosan vigyázva, hogy emberben, vagy tárgyban kár ne essék s végre egy szabályos kanyarulattal átesaptak a piacz keleti oldalára s itt Dávid János kereskedő nagy ügyességgel elkapva egyik ló kantárszárát s a neki vadult állatot megállította. A kofák és vásáros nép szertelen ijedtségen kívül egyéb baj nem történt.

Orosz rubelek Erdélyben. Torda-Aranyos vármegyében Alsó-Szolesva községben Hetzegán József lelkésznel hatósági házkutatást tartottak, mert a lelkész ezimére Oroszországból rubelekkel terhelt pénzes levél érkezett, melyet le is foglaltak. A Tribuna Üldözés és hivatalos hatalommal való visszaélés ezim alatt hosszú cikket közöl erről az ügyről. Többek közt azt is mondja, hogy a lelkész udvarán összeesődült nép annyira fel volt dühödve, hogy kérvették a lelkész feleségét, engedje meg nekik, hogy a vizsgáló bizottságon és a esendőrn bosszúját kiölthessék. A lelkész alig tudta őket lecsillapítani.

Hirdetések.

Legbiztosabb óvószér a Kolera, nagy-máz és egyéb fertőző betegsépek ellen!!!

Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan!

Önműködő-tőzegszóró eloszlók.

Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyéskék mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszékberendezések, kórházak, lak-tanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák, stb. részére.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvénytársaság.

Legfőbb irod. Budapest, IV. Városház-tér 9 (Hármasbázis).

Fertőtlenítő és szagtalanító tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemű tőzeggyártmány nagy raktára.

Különlegesség: emberi és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesítése. Városisztitási és elfuvarozási vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyítványokkal szívesen szolgál az igazgatóság.

AZ ORSZ. KÖZEGÉSZS. ÜGYTANÁCS ÁLTAL TÖBBSZÖRÖSEN AJÁNLVA.

BODOKI

MATILD-FORRÁS

különösen kötött szénsavban és szénsavas natriumban rendkívül gazdag

kristálytisztá égvényes vasas savanyuvíz.

Elsőrangú aczél-forrás!

A világforgalomban legfelségesebb, legolesőbb és legegészségesebb — megfelelő szakértelemmel természetihien kezelt — a maga nemében páratlan savanyuvíz.

Legfelségesebb borvíz!

A gyomor és az idegrendszer bántalmainál, vérszegénységen alapuló betegségeknel és női bántalmaknál páratlan hatású gyógy-ital!

Egy literes üveg víz ára üvegcseréléssel 4 krajczár.

Kapható:

Kézdi-Vásárhelyt Kupán József urnál főraktáron, továbbá minden ásványvíz kereskedésben és vendéglőkben.

Tisztelettel **GYÖRGY JÓZSEF** a forrás kezelője.
(Háromszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye)

11—

→ EGY NYOMDASZ TANONCZ FELVÉTETIK. ←

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

M E N E T R E N D .

Érvényes 1894. május 1-től.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1894. május 1-től.

Á l l o m á s o k				Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Á l l o m á s o k				Vegyes onot	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	érk.	ind.		regg. 5.08	este 7.42	d. u. 2.45	Medgyes	ind.	regg. 9.55	éjjel 12.46			
Botfalva	"	"		5.39	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felő)	érk.	11.14	1.00			
Földvár	"	"		5.58	8.23			ind.	11.29	1.18			
Magyarós	"	"		6.17	8.43		Tövis (vend., elágazás Arad felő)	érk.	d. u. 1.10	2.49	este 7.59		
Apáca	"	"		6.35	8.57			ind.	1.45	3.42			
Kőpecz	"	"		6.54	9.16		Nagy-Enyed	ind.	2.11	4.02			
Agostonfalva	"	"		7.01	9.22		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felő)	érk.	2.56	4.35			
Alsó-Rákos	"	"		7.18	9.38			ind.	3.06	4.47			
Homoród	"	"		7.45	10.02		Gyéres (elágazás, Torda felő)	érk.	3.43	5.15			
Kacsa	"	"		8.02	10.15			ind.	3.53	5.21			
Bene	"	"		8.23	10.36		Kolozsvár (vendéglő)	érk.	5.45	regg. 6.47	10.45		
Erked	"	"		8.43	10.51			ind.	este 6.14	7.30	11.01		
Héjasfalva (elág. Udvarhely felő)	"	"		9.12	11.16		Nagy-Várad (vendéglő)	érk.	10.44	11.41			
Segesvár (vendéglő)	érk.	ind.		9.35	11.32			ind.	11.04	d. u. 12.23	2.18		
				9.42	11.39		Budapest	érk.	regg. 7.00	este 8.15	regg. 7.25		
Expres-vonat ind. 5 óra 14 p. reggel. Aradon át Brassóból ind. 10 óra 26 p. este, Budapestre ér. 1 26 p., a gyorsvonat d. u. 2 óra 19 perczkor.													
Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.													
Kézdi-Vásárhely	indul reggel	4.00	dél előtt 10.30	délután 2.45	Brassó	ind. reggel	4.50	reggel	8.50	délután	3.10		
Imecsfalva		4.17	10.43	3.02	Szász-Hermány		5.09		9.09		3.25		
Páva-Zabola		4.34	10.56	3.19	Prázmár		5.35		9.33		3.43		
Kovácsna		4.45	11.13	3.51	Kökös		5.50		9.46		3.54		
Barátos		5.18	11.29	4.16	Uzon		6.07		10.03		4.05		
Nagy-Borosnyó		5.35	11.42	4.35	Kilyén		6.23		10.18		4.17		
Eresztvény		5.55	11.59	4.56	Sepsi-Szentgyörgy		6.49		10.46		4.35		
Sepsi-Szentgyörgy	d. u.	6.35	12.29	5.36	Eresztvény		7.16		11.14		4.57		
Kilyén		6.45	12.37	5.46	Nagy-Borosnyó		7.37		11.41		5.14		
Uzon		7.00	12.50	6.02	Barátos		8.06		12.10		5.35		
Kökös		7.14	1.00	6.15	Kovácsna		8.33		12.40		5.55		
Prázmár		7.41	1.20	6.42	Páva-Zabola		8.46		12.50		6.06		
Szász-Hermány		8.01	1.36	7.02	Imecsfalva		9.01		1.08		6.18		
Brassó	érk.	8.19	1.50	7.20	Kézdi-Vásárhely	érk.	9.19		1.26	este 6.32			

Kézdi-Vásárhely, IFJ. JANCsó MÓZES könyvgyomdaja.